

[Vilhelm Rasmussen.]

Sommerferiekursusene udvidet, har jeg den 10. Oktober faaet et Brev fra Formanden for det særlige Udvalg, der har med den Ting at gøre, altsaa et Medlem af Danmarks Lærerforenings Hovedbestyrelse, i hvilket han paa Hovedbestyrelsens Vegne anmoder mig om at arbejde som Folketingsmand for, at disse Feriekursus bliver udvidet.

Jeg maa derfor mene, at jeg aldeles ikke, hvad denne Sag angaar, er optraadt paa egne Vegne eller paa Baggrund af mine specielle Interesser, jeg har kun fulgt de Anmodninger, som man fra Lærernes Organisationer har rettet til mig om at arbejde for en Udvidelse af Virksomheden paa Statens Lærerhøjskole.

Og nu vil jeg gerne sige, at det forekommer mig at være i allerhøjeste Grad uklogt, naar et Lands Lærerstand er saa ivrig, som den danske Lærerstand er det, for at fortsætte sin Uddannelse, ikke til eget Bedste, men til Samfundets Bedste, da at lægge Hindringer i Vejen for denne Virksomhed. Men hvad det angaar, har ogsaa den højtærede Minister givet det høje Ting en meget mærkelig Form for Oplysninger, idet Ministeren sammenligner de Udgifter, som Staten har til Støtte for Privatseminarierne, og Udgiften til Statens Lærerhøjskole, fordi jeg har draget denne Parallel frem. Da den højtærede Minister skulde gøre Rede for Sagen, nøjedes Ministeren med udelukkende at nævne Tallene for 1924—25 og Tallene svarende dertil i Øjeblikket; men derved — det skete naturligvis ved et rent Tilfælde — er den højtærede Minister saa heldig, at han tilslører den Nedskæring, som han har foretaget for Statens Lærerhøjskole.

Jeg skal derfor, da jeg ved, at det høje Ting ønsker at faa Sagen rigtig oplyst, her tillade mig at meddele først de Summer, hvormed, i Henhold til Statsregnskaberne, Privatseminarierne er blevet støttet i en Aarrække, og derefter de Summer, der er blevet brugt paa Statens Lærerhøjskole. Da kan ethvert Medlem af dette høje Ting se, hvor det er, Nedskæringen begynder, og hvor voldsom den har været.

Efter Statsregnskabet for 1923—24 fik Privatseminarierne i alt 593 050 Kr., i det følgende Aar, 1924—25, steg Beløbet til i alt 607 631 Kr. Derefter faldt Beløbet, sandsynligvis simpelt hen som en Følge af Kronestigningen, i Aaret 1925—26 til 590 180 Kr., og derefter var der et yderligere Fald for Aaret 1926—27 til

579 281 Kr. og endelig et nyt Fald for 1927—28 til 565 886 Kr.

Saa kommer den Lov, som den højtærede Minister, der selv ejer et Privatseminarium, har gennemført, om Støtte til de private Seminarier, og det giver Anledning til, at der nu foreslaas et Beløb paa i alt 600 990 Kr.

Altsaa, vi ser, at efter at der har været et naturligt Fald paa Grund af Kronens stigende Værdi, kommer der, til Trods for det højtærede Ministeriums Iver for at respektere Parikronen, en meget betydelig Stigning i Tilskuddet til de private Seminarier.

Nu kommer Beløbene, som er blevet anvendt paa Statens Lærerhøjskole for de samme Finansaar. Det var efter Statsregnskabet for 1923—24 146 222 Kr., i det følgende Aar 166 693 Kr. Saa begynder Virkningerne af den tidligere Undervisningsministers Interesse for den danske Lærerstand og dens videre Uddannelse at vise sig, og det Beløb, der blev anvendt i 1925—26, var 211 063 Kr., og der var endda bevilget 266 382 Kr. I det næste Aar, 1926—27, stiger Beløbet yderligere til 229 003 Kr., og Bevillingen var den Gang 285 996 Kr. Saa kommer den højtærede Ministers Nedskæring, og denne Nedskæring medfører straks i et eneste Aar, at det anvendte Beløb daler til 189 469 Kr.; Bevillingen gik ned til 204 329 Kr., og Elevantallet blev paa et eneste Aar formindsket med 37 pCt.

Jeg tror, at dette giver et ganske anderledes letfatteligt Billede af, hvilken faktisk Interesse den højtærede Minister har lagt for Dagen med Hensyn til Lærerstandens fortsatte Uddannelse paa Statens Lærerhøjskole, og jeg kan ikke andet end paa det dybeste beklage, at den højtærede Minister har troet det nødvendigt at foretage en saa kraftig Nedskæring for denne Institution.

Hvis det var saadan som paa mange andre Omraader, at man kunde sige, at denne Nedskæring gaar kun ud over den enkelte Person, saa var det endda til at forstaa; men den højtærede Minister, som jo har Sagkundskab paa dette Omraade, maa jo dog være paa det rene med, at en Nedskæring af Lærerstandens Adgang til Statens Lærerhøjskole er til dyb Skade for Skolen i Danmark — for Folkeskolen, for Mellemskolen, for Realskolen — og dergennem til dyb Skade for hele den aandelige Udvikling i vort Folk. Det Ansvar har den højtærede Minister, og det er et tungt Ansvar at bære.

Jeg skal saa til Slut gøre nogle ganske